

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 круна, на по год. 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Појединачни број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштомском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Перу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор. Дописи се шаљу Уредништву. Рукопис се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет црнорача по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за заступника племенског капетана у зетској капетанији Николу Вулетића, бившег учитеља.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 14. октобра 1905. г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо:

да се Милинку Булатовићу, писару рвачке капетаније, на основу члана 21. Закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ

Цетиње, 14. октобра 1905. год.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за писара рвачке капетаније Маринка Шуковића.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 14. октобра 1905. г.

Никола

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Б. Петровић с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

Њихова Кр. Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена, са Њиховим Височанствима Књагињицом Ксенијом и Вјером, пошто су провели неколико дана на Ријеци, повратили су се јуче на Цетиње.

— Г. Џон Џаксон, изванредни посланик и опуномоћени министар Савезних Држава Сјеверне Америке при нашем Двору, допутовао је синоћ на Цетиње.

— У недјељу, 9. о. мј. Његово Кр. Височанство Господар благоизволио је примити у свечаној аудијенцији г. Андрију Тошева, одвадшег бугарског дипломатског агента. Том приликом, из врло срдачне измијене говоре, г. Тошев предао је Његовом Кр. Височанству своја акредитивна писма.

Господин Тошева допратио је и отпратио у дворским колима г. ађутант Мило Церовић. Прописане почасте одавала је једна чета стојеће војске, а војена музика свирала је бугарску химну.

ЦЕТИЊЕ, 14. октобра.

Русија, Њемачка и Инглеска

У потоње вријеме инглеска штампа веома се много занима спољашњом политиком Њемачке и њемачким старавем и покушајима о томе, да се приближи Русији, и дође до споразума с њом. Инглески лист „Saturday Review“ доказује, да су данас, послје руско-јапанског рата, настале за Њемачку такве прилике, да је тежња за споразумом с Русијом камен темељац Њемачко-спољашње политике. Овај инглески лист говори, између осталог, да би тај споразум био потребит Њемачкој прије свега с тога, што би била осигурана, да Русија неће сметати њеној политици у Цариграду, гдје је Њемачка одвјећ четвртог ногом стала. Даље, пак, ној би веома ишло у рачун, да склопи Русију за тај споразум, јер би се тијем створио као неки отпор инглеско-јапанском уговору, којијем је на дуго година онемогућено ширење њемачких владавина на Далеком Истоку, на рачун китајске царевине. Кад не би Њемачка имала у виду своје национално ширење она би без сумње могла хладнокрвно посматрати промјене, које се око ње догађају. Али Њемачка је нација веома снажна и слављубива, а у исто доба и нација, која се врло брзо размножава, те не може да не сматра за непријатеља свакога онога, за кога ма и из далека подовријева, да њеном ширењу на пут стаје.

Јапан и Инглеска затворили су за сад врата Њемачкој на Далеком Истоку, као што су јој Савезне Државе Сјеверне Америке затвориле Јужну Америку, али поред свега тога, Њемачка остаје као један од главних чинилаца у јевропским политичким комбинацијама, пошто има на расположењу најбољу војску и врло снажну флоту. Према томе, није могуће ову државу игнорисати и не узимати је у рачун, као што се није могуће хладно односити на према њеном пријатељству или непријатељству. Русија, као погранична Њемачкој држава, особито при данашњем стању ствари, мора да добро види то, те, по мишљењу инглеског листа, не би Русији ништа мање драго било њемачко пријатељство, него Њемачкој руско.

Поред свега овога, истиче се као нека сметња на путу ове нове политичке комбинације, а та сметња јест француско-руски савез, који је још тако погодан за обије стране, да се раскид тога савеза бар у скорој будућности не може очекивати.

С друге опет стране, питање о зближењу између Инглеске и Русије не силази са ступаца инглеске штампе, истичући, да би се то зближење постићи могло при регулсању спорних питања између Инглеске и Русије у Средњој Азији. Но не узимајући у обзир никакве друге околности, осим оних које сама инглеска штампа истиче као темељ, на основу кога би се то зближење постићи могло, тешко је преставити, да и они сами вјерују у успјех тога, јер би се, по њиховом мишљењу, Русија имала чувати од свега онога, што би могло задирнути инглеску осјетљивост и изазвати с њихове стране подоврење. Осим тога, Русија не би имала тра-

жити никаквих привилегија, нити сфера утицаја у Персији, као што не би имала захтјевати, да се ма у чему измијени status quo у Авганистану или Тибету. У Персији имала би се Русија држати политике отворених врата, а у Авганистану имала би строго чувати већ до сад постојеће уговоре; у послове пак између Тибета и Инглеске, ни из далека се не би имала мијешати.

Јасно је према овоме, знајући колики су руски интереси у Средњој Азији, да без сумње, на горепомнутом темељу, тешко може бити и говора о ма таквом зближењу и споразуму између Русије и Инглеске.

Нови тројни савез и будуће стање Јевропе.

Њемачки лист „Ostrundschau“ дошло је недавно из пера познатог историчара и познаваоца источних језика проф. Блауна чланак, у коме се између осталог говори, да је одмах ива побједоносног рата противу Француске, Гвондени Канцелар његовао идеју о саставу једног тројног савеза од Италије, Њемачке и Русије, са задатком, да тај савез рјешава све јевропске политичке размирице, које очекивају своје рјешење. Бизмарк мишљао, да би један такви тројни савез био у стању, да налаже своје одлуке свим јевропским силама, и да би их постепено доводио у ред, без да би тај савез због тога наишао на ратни отпор. Из мемоара грофа П. Шувалова види се, између осталог, да се је Гвондени Канцелар чак заносио идејом, како би мирним начином дао други политички правац јевропском Истоку. Разумије се, да би из овог новог правца највише корист имале савезнице: Русија, Њемачка и Италија. Али колико се да испрпити из дипломатских докумената, чини се, да његова намјера није успјела и то због тога, што руски канцелар, књаз Горчаков, не хтједе о овоме ништа да зна, и што „Цариград успје да их раздјели“. — Говори са горким сарказмом гроф Шувалов. Гвондени Канцелар не хтједе никако допустити, да се руска влада вије на великој цамији цариградској; а Горчаков, да би могао примати политички програм Бизмарков, постави као увјет sine qua non, да Цариград буде придружен посједима свете Русије. Тврдо држећи се ове идеје, Горчаков, послје мало година, упути одважно противу Туреке ону руску војску, која би, разбивши турски отпор под Плевном, ушла без сумње и у Цариград и ту би остала, да је Бизмарк не заустави са својим „veto“.

Пошто се сада Француска и Инглеска зближише. Њемачка опет почиње да негује стари политички програм Бизмарков, о коме данас цјела штампа са све већим жаром, као о најозбиљнијем питању, претреса. Проф. Блаун, проучавајући потанко исти програм, тврди, да ће се он под извесно и обистинити.

Разноврсно и многосложно Хабзбуршко Царство, показује из дана у дан све више знакова о рацељу своје цјелине. Како Таафе, тако и свим другим савјетницима старог аустријског монарха, — Баденију, Керберу, Гаучу и осталим — морају увијек лебдити пред очима оне пророчан-

ске и судбоносне ријечи Евгенија Савојског: „граматике (равне народности) упропастиће једном Аустрију“. Велики Евгеније доказа овјем ријечима, да је био бистра ока. За његово вријеме владаше само њемачки језик, али он предвиђе, да кад се и друге народности пробуде и сјете се, да и оне имају свој језик, онда би се побуниле противу наредба, које би их приморале, да се морају исказивати само у њемачком духу. Овај дан дошао је. Судар разних граматика учиниће он општо је предвидио Евгеније Савојски, и проузроковаће, вјероватно, ону искру, која би могла да потпали страховиту ватру. Ово све мора добро бити промовано у Њемачкој и Италији, те ријешено, да ли ће замијенити у свом савезу Аустрију са Русијом. По Блауну ова замијена неваљевна је и неуклоњива. Нови тројни савез намеће се, како Њемачкој, тако и Италији, јер само „један савјесни уговор између ове три државе у стању би био да спречи, да балканско питање или унутрашњи немири Царства Хабзбуршког створе онај свеопшти преврат, који би био неуклоњив пораз за Јевропу. Мукден и Цусима опаметиће Русију и научиће је, да на свијету не може да влада само словенски орао. На јевропском истоку мора да буде мјеста, како за Њемачку, тако и за Италију. Руски дипломати морају преиничити програм, који је Горчаков хтио да оствари на Балкану и одрећи се панславизма. Тако Њемачка и Италија, штитећи своје интересе на Балкану, поштовање и све оне, које Русија тамо има. Један такви уговор, састављен на оваквим темељним основима, биће спас Јевропе и укљониће кобне догађаје. Нова политичка конфигурација почела се данас означаваати. Француска, нагубивши наду да освети своју погинулу браћу помоћу козака, све више се приближује Инглеској, од које се нада помоћи у своме даљем распрострањању у Африци и заштити противу могућег нападаја јапанског на њезине посједе на Далеком Истоку. Русија тако све више тежи к Њемачкој, која се опет, са своје стране, уда наћи помоћи у царству Царева противу евентуалног нападаја инглеског с мора. Ступањем пак Италије, као савезнице Њемачке, у савез с Русијом, постигао би се нови тројни савез, који би потпуно одговарао коко Блаун мисли, новим захтјевима Јевропе.

ОРИГИНАЛНА ТЕОРИЈА.

Добили смо књигу „Die Theilung der Erde“. Њен писац Јохан Баролин посвећује свој труд међународном савезу пријатеља мира у Бечу и пристањима општег разоружања. И ако ова књига много накли на утопију, ипак је врло интересантна и заслужује јој поклонити пажњу.

Тешки материјални положај западно-јевропске индустрије отежан је у потоње доба још више тијем, што се нема сигурних пазара за трговачке производе, и трговачке колоније и пазари Италије, Њемачке, Аустрије, Белгије и других држава, веома су мали; такмичење још више понижава и онакв ниске цијене; а при крају крајева, од тога највише страда, разумије се, сиромашни и раднички стаљез, особито због колосалних тарифа на жито и опште на животне намирнице.

За многе државе рат је просто неваљеван, једино ради добијања и ширења

колонија, ако се сад мирним путем не изврши раздиоба економских сфера, која ће раздиоба потпуно задовољити потребе држава. Баролинова књига и није ништа друго до пројект тога разграничења. Писац предлаже, да се сва земља раздијели на десет таквих утицајних сфера: њемачку, аустро угарску, романску, инглеску, руску, сјеверно-сионско-јапанску, китајску, сјевероамериканску, јужно америкаанску и аустралијску; осим тога, претпоставља писац, да ће се створити општа међународна неутрална сфера канала мореуза.

Остављајући свијема државама њихова политичка права на колоније које већ имају, тај пројект укључује их економски у област владавине какве друге државе; тако и, пр, све инглеске јужно афричке колоније спадаће под њемачку сферу, без обзира на питање, како ће на то гледати Инглеска!.

У њемачку сферу мора улазити осим њемачке још и Холандија и Луксембург у Јеропи, њемачка владавина у Африци, кинеске колоније, Трансвал, Натал, т. ј. цијела јужна и југо источна Африка; у Азији — китајска провинција Шандун и низовска Сундска острва; у средњој Америци под ту сферу спадаће једно од Атланских острва, као станица за угаљ на путу к Панамском каналу. — Свега 8.499.882. кв. килом. са 184.369.000 становника.

Аустро-угарска сфера мора да садржи у себи, осим саме те државе и земља на Балкану још и острво Крит, сјеверо источни дио Африке, т. ј. Египат, Абисинију, Нубију и предно Сомали; у Азији дио китајског приморја, а у средњој Америци једну малу станицу за угаљ. — Свега 6.997.356. кв. килом. са 90.086.000 становника.

У романску сферу улазила би Француска, Шпанија, Португалија, Италија, Белгија, Индо-Китај (франц.), дио китајског приморја (за Италију), острво Тимор, Макао (португ.) и сва сјеверна и западна Африка. — Свега 20.738.590. кв. килом. са 261.267.000 становника.

У инглеску сферу улазила би, осим Инглеске, још само Индија и острва: Малта, Кипар, св. Једена, и још неколико ситних и један дио Борнеа. Свега 8.284.574. кв. килом. са 271.209.500 становника.

У сферу руског утицаја могле би ући: Румунија, Бугарска, Турска, Персија, Авганистан, Манџурија, Монголија, Сјеверна Кореја, — осим тога острва Тасос (код Египта) и ко једно близу Сингапура и код Панамског канала.

Сјеверно-сионско-јапанска сфера обухватала би: Шведску, Норвешку, Данску, Швајцарску у Јеропи, затим будућу Сионску државу у Палестини и сву Арабију и Месопотамију; затим Сијам и Јапан с Корејом и станице за угаљ код Панамског канала.

Китајска сфера би се састојала из самог Китаја, али јако смањеног — без Табета, Монголије, Манџурије, Шандуна и скоро цијеле обале Тихог океана, која је подијељена међу свим осталим државама.

Писац, вјерује у жуту опасност и као јединствено средство противу ње сма-

тра издржавање силне међународне војске на тихоокеанском приморју, оставивши Китају само 2.920.000. кв. кил са 100.000.000 становника.

Сјеверна Америка обухватила би 20.970.436. кв. килом. са 121.796.000 становника; Јужна Америка — 18.492.150. кв. кил, са 46.510.000 становника.

Сјевер и Запад аустралијског земљишта оставља се за китајске индијске исељенике

Међународна сфера канала и мореуза мора бити слободна од свих дажбина а састојала би се од обала Суецког и Панамског*) канала, околине Адена, острва Перима, Сингапура и Гибралтара. Може бити биће такође проглашено као неутрално Босфор и Дарданели. Свега простора биће 265.000. кв. килом. са 1.214.000 становника.

Готово све ове сфере треба најприје одузимати од инглеских колонија, или, у сваком случају, раширити их на штету Инглеске, која је од 1810. год. повећала своје колоније за 430. процената, док је међутим Русија за исто вријеме повећала своје само за 3 процента, ма да су Инглези викали на „руску политику освајања“.

Баролинова књига јасно показује, да је Инглеска — али геније свега свијета

*) Осим Панама ући ће у ту сферу републике Никарагуа и Костарика.

ПОЛИТИЧКЕ ВИЈЕСТИ.

Шведска и Норвешка. — Норвешки стортинг очекује још само коначни одговор шведског краља Оскара, за који се зна да ће бити негативан, па да приступи избору новог краља. Сад се већ зна као поуздано, да ће бити изабран дански принц Карло, који је већ дао свој пристанак Републиканској агитацији и захтјев републиканца, да се плебисцитом ријешити о државној форми, претрпјели су фијаско код народа. Више је но поуздано, да ће преко двије трећине спордига гласати за избор краља. За монархију су сви јачи политичари, па чак и многи стари републиканци као Бјерсон, Сарс, Нансен, јер сматрају, да је под краљевством обезбијеђен демократски либерализам.

Кандидат за норвешки краљевски пријест, принц Христијан Фридрих Карло Ђорђе Валдемар Аксел, унук је карла Христијана IX од Данске, а син престолонаследника Христијана Карла Принца Карло родио се 3. августа 1872. у замку Шарлотенбург и 1896. вјенчао се с Маудом принцезом Велике Британије и Ирске. Они имају једног сина, који се родио јула 1903. привица Александра, који ће бити наследио норвешког пријестоло. Ова нова норвешка династија у средству је са владалачким породицама у Шведској, Мекленбург, Инглеској, Грчкој и Русији. Мисли се, да ће Дански принц, кад буде изабран, узети једно од старих норвешких краљевских имена, вјероватно Хаконс.

Грчка и Румунија. Сукоб, што је због кудовашког питања избио између Грчке и Румуније, дошао је у врло општар стадиум. Румунска влада је *отказала трго-*

вински уговор с Грчком од г. 1900 и додату конвенцију о положају грчких општина у Румунији. Атински кабинет је на ту мјеру одговорио *протестном нотом*, коју је пређашњи грчки министар *Стефанос Диониси* 6 (19) о м. предао румунској влади. Отказом трговинског уговора од г. 1900. Грци су у толико осјетно повођени, што је клаузулом додатом тој конвенцији признат законит опстанак свих грчких општина у Румунији, а члановима ових дато право, да оснивају индустријска и трговачка предузећа и да лично излазе пред суд. Отказ трговинског уговора уопште имаће за посљедицу, да ће 80.000 Грка, међу њима многи богати трговци, бити подвргнутим свима могућим порезима, грчки увек пак диференцијалној тарифи, а од грчких бродова на Дунаву побирају се таксе. Како у Грчкој живи једва више од 100 Румуна, то ће атинској влади тешко бити да се лати сходних мјера за освету Румунији. Зато се и не може разумјети, шта грчка влада мисли постићи својим протестом, прелатим у Букурешту. Можда тај протест треба да служи томе, да омогући Грчкој апел на велике силе, те да призове њихово посредовање; и већ се, како „Н. Сл. Преса“ јавља, у дипломатским круговима говори о могућности, да се румунско грчки конфликт изнесе пред Хапши изборни суд. У свима политичким центрима на Балкану гледало би се на пресуду тога суда с толико већим интересовањем, што се држи, да би она ријешила ствар у корист аспирација свих народности у Македонији и њихова слободна развића. Пресуда Хапшког изборног суда, ако би испала у том смислу, не само да је утицала на ријешење Кудовашког питања, већ би убрзала и оставрење других интереса. Прве пшледице такве пресуде биле би те, да би и Срби поставили захтјев, да им Порта призна њихову народност.

Насељавање у Сибир и Сјеверном Сахалину. Јављају из Петрограда, да је руски министарски савет ријешити, да насељава Сибир и Сјеверни Сахалин. Насељеници ће бити велики дијелом из оних чета, које су биле у посљедњем руско-јапанском рату. Они који се сами пријаве, добиће многе почастице. Присти војници и почасници добиће по 200 јутара земље и зајам на три године од 500 рубаља; часници до мајора добиће по 800, а виши часници по 1500 јутара земље, коју сами себи изабрати. Сви насељеници добијају бесплатно путну карту за себе и своју породицу за годину дана на руским и сибирским путама. — Повјерено је министру пољопривреде, да оно ријешење спроведе и уједно се га омогућили, да може употребити и принудна средства, у колико се не би пријавило довољан број својеволјних насељеника.

Француска и Венецуела. Од како је председник Венецуеле постао Кастро, ова република је готово са свим силама дошла у конфликт. Сад се говори да је Француска, изазвана Кастровим тврдоглавством, најјерна, да употреби силу против Венецуеле и да изашље ратне бродове да блокирају Ла Гијајрис и друга пристаништа.

управа, када се ту понаша уљудно и љупко, када се ту поштују старији, када се ту ауторитетно говори о вјерским и државним дужностима, онда ће и ти чланови бити тако васпитани, да ће бити себи и роду људском од велике користи и да ће доиста бити сретни.

Гдје се отац и мати брину за сие друго више но за дјечије васпитање, гдје влада певка и мржња, гдје влада егоизам и разне друге заблуде, те гдје нема угледа и љубави, ту ће и бити све труло, те ће чланови такве породице бити своја сопствена несрећа, а несносни и опасни по друштво и државу.

Свакоме се мили морална породица, али мало их мисле о томе, како би и њихова заузимала такав положај у људском друштву.

Стуч је породице отац и мати. Али пошто је отац обично заузет борбом за опстанак, главна дужност у томе спада на матер.

Она је донета душа породице, те ако хоћемо да буду ваљано одгојени они, који су јој с том сврхом повјерени, а који и по природним законима њој највише припадају, то она мора да буде: добро васпитана, врједна, послушна, чиста, уљудна, поштева, једном ријечи — жена пуна врлина. Отац и мати морају бити узр свих врлина, јер дјеца врло радо имитирају старије, па ако им се у младу душу усуде опачине и зле навике, то је за њих у људском друштву будућност закопана.

Стога међу оцем и матером мора да влада љубав и хармоничан живот.

Свако имаде својих мана, па је стога апсолутна потреба, да један другогме упозна мане, те да их настоји временом избрисати и уклонити; нужно је да један другогме разумно попушта, да би се избјегле непотребите несугласице, које стварају раздор у породици. Колико муж, толико и жена морају наћи начин, којим се породици може прибавити обезбјеђење и срећа.

Венецуелска влада је поништила концесију кабелске компаније, њене бирое затворила, управника протјерала и напошљетку прекинула дипломатски саобраћај са француским отправником послова. Да би оправдала свој поступак, Венецуелци укажују на једну судбу свог највишег суда, којим је концесија француског друштва оглашена као истекала, док Французи председника Кастро оптужују, да је повриједио међународно право. Француски посланик у Вашингтону, Жиеран, разговарао се недавно с председником Рузвелтом о томе, како да се уздеси заједничка акција против Венецуеле. Вели се, да је Рузвелт, да би опријечио да се не понови демонстрација флоте од године 1903, био за то, да се спор изнесе пред Хапши суд мира. Пенфилд правобранилац владе Сједињених Држава, отпутовао је у Париз, да на то Рузвелтово гледиште изради пристанак француске владе.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Крушевач. Пјевач. Друштво „Цар Лазар“) на дан 16 октобра ове године, прославиће свечано, 35 то годишњи јубилеум и осветити заставу по слајетељем програму:

Субота 15. Октобра: 1., Прије и после подне дочек гостију са стране од друштва у Сталаћу и Крушевцу и размијештање по становима; 2., Заставе пјевачких друштава остављају се у великој свечаној дворници Окр. Здања; 3., У вече у 6 сати састанак свију пјевача и друштвених изасланика у салону пивнице „Таково“, ради упознавања и генералне пробе пјесама.

Недјеља 16. Октобра: 4., У осам сати прије подне скуп и свечани полазак из Окр. Здања свију гостију, пјевачких друштава са заставама, у обновљену стару цркву „Цара Лазара“, на богослужење; 5., Послије овога свечани поход у дворану Окр. Здања, гдје ће се извршити *освећење друштвених застава и укључавање „сложем клинова“* у копле Заставино; 6., Затим продужава се свечани поход до „косовског столмешка“, гдје ће се учинити помен, подлагати вијенци, отпјевати заједничка пјесма и декламовати; 7., Послије тога, пјевачка друштва са заставама и изасланици чине посјету куму Заставе друштвене ради честитања, г. председнику општине града Крушевца Јанићију Стојановићу; 8., За овим се свечано отпраћају заставе друштвене у велику дворану Окр. Здања, гдје ће се чувати и изложити гледању публике; 9., У подне свечани *банкет* за пријављене и *позивате* госте; 10., Послије подне од три сата заједнички разгледање вартши, знаменитости и старина манах; 11., У вече у 9 сати свечани *концерт* уз судјелозње дошавших пјевачких друштава са забавом по осмелом програму.

Помодјељак 17. Октобра: 12 Испраћај гостију са стране. Рада што бољег извођења свечаности по овом програму, образован је приређивачки одбор у мјесту, који у великој ради, да ова прослава буде што свечанија.

Зато жена мора бити одгојена једино и искључиво за кућу.

Илузија је рај на земљи, али будите увјерени, да га ипак даје породица, ако то знаде отац и мати створити. Највећи дио нашега живота проводимо у породици. Ако у њој не налазимо задовољства, чему смо обично сами криви, онда смо заиста несретни!

Добра жена не васпитава само своју дјечу, него и свога мужа, јер ће му омиљати дом, па неће штетно проводити своје дане у гостиницама и неморалним друштвима.

Муж проводи своје вријеме код „чашнице“ (а обично су то, разумије се, и литре), а жена у самој јаликује, па када стане породица пропадати (један се не брине о њој од пића, а други опет од јада), онда се траже мудраци, који би томе злу нашли узрока!

Жену муж нема када да изведе у госте код познатих породица, јер има „важног“ посла (код овог и оног плачидруга — пијавице), па када се по дужности деси с њом у какво друштво, а она не зна најобичније друштвено понашање, онда настаје свађа и преваљивање, које иде ad infinitum.

Она се каје ради своје удабе; он оцет исто так) ради своје женидбе, јер каже, да је боље прије живио, да би с другом сретнији био и т. д.

Свакоме је познато да се такво трвене обично свршава зло и несрећно.

Мало жртве — много среће!

Сретна је она кућа, у којој влада љубав и благослов Божији; а да тако буде, вјерујте, зависи само од мужа и жене.

Никшић.

Маленица.

ЛИСТАК.

НАША СРЕЋА.

Многи ће се, може бити и насмијати овоме изразу „срећа“, и рећи да она спада у ред највише релативних појмова.

Имаду они и право, јер њима је срећа Калифорнија, или можда какво друго привремено добро! Али није наша срећа тако далеко, нити треба нићи и тражити је у „свијет“ (као да ми нијесмо свијет), него је свако има у себи и код себе, па наља наћи начин или пут, који ће нас најприје до ње довести, јер нам је кратка става овога живота.

Породица је прво људско друштво; она је темељ других друштава, држава и цијелог човјечанства.

Да би ови потоњи имали ону животну хармонију, коју ми називамо срећом, апсолутно је нужно, да се та хармонија развије у њиховом зачетку, темељу, дакле у самој породици. Ако је свака идеална породица, као дио човјечанства, срећа, или боље да кажем дио среће цијелога човјечанства, то је отуда породица и наша срећа, јер смо ми њени чланови.

Да је донета породица, породични живот, наша срећа, може се свако увјерити из овога што слиједи.

Благословено је оно друштво, које се може дичити својим карактерним члановима, јер они репрезентирају његову моралну језгру. То исто вриједи и за породицу, јер и она је друштво.

Породица је најглавнија школа за развитак карактера. У породици налазимо наш морал, добре или зле савете, навике и погрешке, које нас прате овом кратком ставом нашега живота. На првом мјесту спада васпитање у породици или дому, јер ту се највише развија срце, стварају се навике, развија се интелегенција,

те нашом душом завлада демон зла или авјео добра.

Породични је живот припрема друштвеноме. Да друштво буде здраво, неопходно је нужно, да се карактер формира у породици.

Дакле, чланови општега друштва биће онакова васпитања, какво им је у породици дато.

Из тога излази, да ко нема љубави и племенитих осјећаја за своје сопствено дјете, тај их апсолутно нема ни за човјечанство.

Узрочности, које су пријествени фактори развоја карактера дјетета, произњају такве посљедице, које га не напуштају кроз цио живот.

Језгра очина карактера јест карактер дјетета, те свака даљња генерација није ништа друго, него јачање првога коријена: форма прве модификације остаје увијек иста и не промјенљива. Наш животни карактер одређује она клима добрих навика, што су их могли у младости засадити у нашу душу — утицајем оца и матере.

Стога морамо велику бригу посветити породичном васпитању; васпитању наше дјече.

Како нас радује, драги читатељу, када видимо да је интелегентан, разборит отац знао дати ваљан правац васпитању своје дјече. Имповира нам већ тај сами случај, када може отац са четворо петоро дјече изаћи у петњу, па кад та дјеца својим недостојним понашањем ни најмање не свраћа на себе пажњу публике, пролазника, него им сваки корак дише духом ваљана васпитања.

Не морају дјеца бити авјели — али васпитана — да.

Није ту нужна философија, него је то ствар здравога разума и друштвених потреба.

Када породицом управља здрав разум и добро срце, када је у њој развијена љубав, када је ту гвијездо врлина, и хумана

(Српска Књижевна Задруга. За предсједника Српског Књижевног Задруге изабран је Љуба Јовановић, професор универзитета, а за потпредсједника Милован Ђ. Глишић.

(Индустија чипака у Далмацији). Из Беча јављају: Обзиром на то, што се у Далмацији све више развија индустрија чипака, одлучило је „Друштво за унапређење чипкарских радова и кућне индустрије“ организовати у Бечу, у аустријском музеју, изложбу чипака и уредити један киоск, за који је покушавало добављено из Далмације. Посјетиоци изложбе присуствоваће раду чипкарских радница. Осим тога ће бечка општина отворити школу за производњу чипака, у којој ће подучавати једна учитељица из Пага. Изложба је створена 7. овог мјесеца.

(Професор барон Рихтхофен). 24. септембра у вече умро је у Берлину барон Рихтхофен професор географије на берлинском свеучилишту. Барон Рихтхофен родио се је 1833. године у Карлсруе, у Шлеској. Полазио је науку у Бреслави и Берлину, а од 1853 до 1860. дјеловао је за бечком државним заводу за геологију. Највећих је заслуга стекао истраживањима централне Азије и Китаја. Најпознатије је проучио аустро-угарску монархију, тада је прошао Јапан, Китај, Сиам, Филипине, Задњу Индију, Калифорнију, Неваду и источни дио Савезних Држава. Када се је у Јевропу вратио, проучио је први Доломите. Из тога доба потичу и његове знамените геолошке публикације о вапним Алпима, Ворарбергу и сјеверном Тиролу. Од 1858. до 1859. био је чланом аустријског државног поверљивства, које је одређавало границу између Угарске и Седмоградске. Скоро иза тога одликован је још већом части. Изабран је као геолог за тајника посланства, које је било из Пруске послано у Јапан, Сиам и Китај; да уреди трговачке односе са источно азијским државама. На повратку задржао се дуже времена у Калифорнији и Невади. У год. 1862. отишао је у Шангај, гдје је почео његово најзначајније дјело — проучавање Китаја.

Код тога проучавања открио је велике слојеве изврсног каменог угљена и гвожђа. Из Китаја се је вратио 1872. године, гдје је сабрану научну грађу скупио у 4 свеске под насловом: „Китај, резултати мога путовања и проучавања“. То је дјело украс географске литературе, те је за науку од непроцјенљиве вриједности. Последње тога посветио се је барон Рихтхофен искључиво географији, те је као њезин најсјајнији представник дјеловао на свеучилиштима у Бону, Лајпцигу а најпослије у Берлину.

(Камил Сен-Саенс). Француски гласовити музичар и композитер Камил Сен-Саенс навршио је ових дана 70 година. Он је први прокрчио пут француској инструменталној музици преко границе. Најпознатије је стекао глас у Немачкој, а онда је његова музика нашла достојна одзива и у другим земљама. Данас се у неким земљама не може ни замислити гласовирски концерт без његових композиција. Његове опере пјевају се на првим позорницама; од ових је највише давана „Самсон и Делила“. Музика се његова одликује сјајним музичким сликама, које су увијек нове.

(Народне књижнице у Данској). Организација народних књижница у Данској је врло развијена. У самом Копенхагену има књижница са седам филијала и са 45 000 свезака. У Фридрихсбергу код Копенхагена устројене су три књижнице. Осим тога има Копенхаген још посебну радничку књижницу, за тим књижнице радничке и женске читаонице. У готово свима покрајинским градовима постоје народне књижнице, а исто тако и у многим селима. Држава помаже књижнице на два начина: преко државне комисије за народне књижнице и преко одбора за подизање народне просвјете. Комисија је прошле године помагала 42 градеке и 365 сеоских књижница. Одбор се нарочито брине за оснивање покретних књижница.

(„Мала Библиотека“) Уредник Ристо Кисић. — Власник: Надавачка Књижарница Пахера и Кисића у Мостару. Година VII. 1905.

Свеска 106. (Број XVI): Никола Т. Јанковић: „Приповијетке“, свеска прва.

Свеска 107 (Број XVII) Гардоњи Геца: „Мале приче“. С мађарског превео Јован Протић.

Свеска 108 (Број XVIII) Милан Беговић: Војислав Илић. Студија.

Уз ове три свеске „Мале Библиотеке“ приложене су дописне карте са ликовима: Михаила Срећеновића, Ристе Вукановића и Ивана Нванића.

„Пријеглед“. Прилог „Мале Библиотеке“ Уредник: Ристо Кисић. — Власник: Надавачка Књижарница Пахера и Кисића у Мостару. — (Преплатници „Мале Библиотеке“ добијају „Пријеглед“ бесплатно). — Година IV. 1905.

Број XVI. — Мостар, 1/9. 1905. — Садржај: † Иларион Руварић. Написао В. Ђ. — Анатоли Франс: Sur la pierre blanche. Приказује Вељко Милићевић. — Кроника: књижевност, уметност, разно, читања.

Број XVII. — 15/9. 1905. — Садржај: Прешерова Прослава — Gardonyi Géza. — Кроника: књижевност.

Број XVIII — Мостар, 1/10. 1905. — † Фра. Грга Мартић. Написао Jacques — Aus den scitargen Bergen od N. A. Revela. Приказује З. — Милан Беговић. — Кроника: уметност, разно, читања.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 14. октобра.

(Личне вијести). Г. Андра Милојевић из Биограда, капетан и ађутант Гарде Њ. Вел. Краља Петра I, стигао је у прошлу суботу на Цетиње, а у уторник је опет отпутовао за Биоград. Г. Милојевић довео је овамо своју ћерку ради васпитања у овдашњем Дјевојачком Институту, у који је већ и ступила.

(Забава). У воджељу, 9. окт., овдашње тамбурашко и пјевачко занатлијско друштво давало је у „Зетском Дому“, у корист друштвене благотине, забаву, на којој су друштвени дилетанти приклањали: „Божји суд на Медини брду“ и „Бакон Авакум“. Између чинова свирао је тамбурашки оркестар. — Забава је била доста добро посјеђена.

(Јавна благодарност). Господин Лука Пиштеваћ из Петрограда послао је преко Управе осн. школе у Подгорици 50 круна, да се купи књига еспронтанијим јацима основних школа у Подгорици, без разлике вјере. Поменути Управа од стране ученика најтоплије захвалао племенитом дародавцу на таквом братском сјећању.

(Црногорци у Китају). У прошлу суботу добили смо из Китаја писмо, које потписује Б. Крушка, а писано је на Петровдан ове године. У писму се у главном говори ово:

Још прошле године пријешло је 26 Црногораца из Сирије у Китај ради зараде. Они раде на жељезничкој прузи Љао као Јуан сеин и сви су здрави и добри. На Петровдан, 29. јуна т. г., окупили су се сви код једнога од њих, г. Мила Ђурашевића, у његовом стану, да се мало по старом обичају проведу и провесале. Овај их је братски дочекао и билато угостео. Каша је падала изван као из крвда. Када су били у највећем весељу, врата се отвориле и уђе унутра некакав човек сав мокар са бијелим шеширом, какав обично носе путници кроз жарки појас, и у китајским бијелим хаљинама. Непознати погледа по соби и угледа гуседе, које су на зиду висиле, па поче да издаје некакве испреламане неразумљиве звукове и да показује на гуседе. Сви присутни зачудили су се тој појави и питали га разним језицима шта жели, али све узалудно. Баш у томе уђе из собичне собе г-ђа Милица, жена г. Ђурашевића, која се за тај дан обукла била у црногорско одијело. Непознати, кад је угледа, баца шешир и похита к њој, а из њега извади неку хартију и пружи јој. То је био црногорски пасош, из кога се виђе, да је тај познати гост Јово Бакић из Бериславаца из Зете, који је глумио нијем од рођења. Чудновато! — Он је сам самцим путовао преко свијет мора и океана и дотакао јапанску обалу; одатле је дошлово у Тонкин, а одатле је 900 километара превалио пјешнице, док је дошао до Јунап-сеина и сретним случајем своје земљаке нашао. Они су га примили к себи, напаш му рада, и он је био сретан. Право је речено: тешко свуда своје без својега!

(† поп Петар Пејовић). Јављају нам с Ораха, да је тамо, у дубокој старости, у 82-ој години живота, преминуо умировљени шездесетогодишњи служитељ Божјег олтара, поп Петар Пејовић.

Поклојник је рођен 1824 г., а за свештеника рукоположио га је митрополит Петар II, 6. августа 1842 г.

Течајем свога другог вијека он не само што је достојно вршио своје свештеничке дужности, него је достојно вршио и своје дужности као војник, те је, према потреби времена, за дуго био и стотинаш чете свога племена. Добротом и гостопримством познат је био не само у свом племену него и изван њега, те се је и приликом његове смрти стекло много народа, да га ожади.

Поклојниково тијело опојали су пет свештеника, а пред црквом опростили су се с њим сходним говорима учитеља: кољански Ђуро Ђуришић и мјесни учитељ Видак Пејовић.

Нека је мир праху доброга старине.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ

Историја кафе. У садашње доба кафе је постала свакодневна „нашња“ намирница људска, те ће бити корисно и од интереса за свакога, да овјде прикажемо поријекло и нагло ширење култивисања и употребе кафе.

Кафа није била позната ни Грцима ни Римљанима. Поријеклом је из тропске Африке, јужно од Абисиније, из предјела „Кафа“, од куда је и добила свој назив,

а почела се је у овом предјелу употребљавати од незапањеног доба.

Персијанци долазе у други ред нација, гдје се одомаћило пијење кафе; а најзад, из Арапске кафе је се раширила по цијелом свијету.

Кафа је пренесена у Арапску око 1450 год., у Јемен, гдје су одгајени чувени расадници кафе: Мока, Гемал Един, Абу, Абдалах, Мухамед Бен-Саид, презван Дабани, будући је поријеклом из Дабана, мале варошице у Јемену. Дабани је увео обичај пијења кафе, као што је видно да се употребљава код Персијанаца, и у град Аден.

Из Аденска кафе је пријешла у Меку, Медину, а наскоро по цијелој Арапској. — Из Арапске кафе је пренесена у Египат у почетку XVI. вијека, за тим у Сирију, Дамаск и Алепо.

1511. године Емир Каир-Бег-Мимар, по мишљењу љекара из Меке, забранио је употребу кафе; али је ову забрану Султан укинуо по савјету љекара из Каира.

1544. године, за владе Сулејмана II, почела се је пити кафе у Грчкој, а нарочито у Цариграду. Шемс и Хекон подијели су у Цариграду прву кафану, око 1534 г., коју је посјеђивало најотлијеније друштво, те је стога и прозвана: „Школа Научника“.

1652 г. краљ Едуард доведе у Инглеску неког Грка, који је умео справљати кифу и заведе обичај пијења кафе у Лондону. Тада је постала и прва кафана у Лондону.

Деценије су Инглеси готово са свим баталили кафе до почетка прошлог вијека.

1647 г. Јован Тевенот увео је алет пијења кафе у Француској. Међутим, Леонардо Раувоф спомиње кифу у 1583 г., Проспер Алпин у 1591. г., Вагон Верулански у 1624. г. у својој Sylva Sylvarum; Мајснер 1621. г.

У Италији употреба кафе отпочела је 1645 г. Венецијанац Пиетро дела Вале, 1644 г. пренио је кафе у Марсељ. Из Марсеља кафе је пренесена у Лион, у Прованс и суседне округе. — У Марсељу је први пут 1671 г. отворен један дућан — тампшијаница — у ком је продавана кафе; дућан је постојао близу Ложе.

1669. г., Солиман ага, посланик Порти на двору Луја XIV. увео обичај пијења кафе у Паризу. Након три године отвори се у Паризу прва кафана на тржишту св. Германа.

Холандија је прва почела култивисати кафе у својим колонијама у Источној Индији. 1690. г. Ван Хорн почео је одјељавати кафе у Батавији, гдје је потпуно успијевала. 1710. г. Ботаничка башта у Амстердаму добила је неколико младих кафиних биљка. 1712. г. Луј XIV добивши на поклон једну младуну, дао је засадити у ботаничкој машти Jardin des Plantes. 1720. г. до Клије, морински официр француски пренио је на Антијеска острва 3 младике кафине, од којих су двије пропале још на путу, а само је једну спасао, дијелећи са њом свој дневни оброк, порцију водиче. И то је та једна колосална расадница антијеска.

Кафа је пренешена на Јамајку 1628. г. у Монахику 1793; у Мексико 1828; у Централну Америку, у Коста Рику 1820; у Никарагуа 1848; у Салвадор 1857; у Хондурас 1855. год.

Гдје је постојбина пшенице? Значајно је, да ми врло мало знамо о поријеклу оне биља, које нам даје насушни хлеб. Пшеницу и јетам гајили су још стари Римљани. Али они нијесу знали њихово поријекло, него су их сматрали као дар Цере, богине усејава, и према тој су их звали цервалије.

Али је ипак пшеница куд и камо прије римског доба била позната код старих културних народа. Новим испитивањима нашло се, да је у Кини још на 3000 година прије Христа а у Месиру на 4000 година прије Христа гајена пшеница Исто тако и насеља на шиповима показују, да је у предисторијско доба употребљавана једна врста пшенице за прављење хлеба.

Садашњу нашу раж нијесу познавали Римљани, а за принарач знамо, да су га Арапи пренијели из Кине у Мисир па одатле у Шпанију. Права његова постојбина не може се са сигурношћу утврдити. Распространетост пшенице готово по цијелој земљи кугли отежава испитивањима да провају њену прапостојбину, и тврђење, да је она из Мале Азије или из Мисира, само је хипотеза и ништа више. Ботаничари су многобројним испитивањима утврдили као врло вјеројатно, да је флора средње Јевропе поријеклом из средње Азије. Тамо је било свих наших барских биљака, још у оно доба, кад је Јевропа још била покривена ледом, исто као што је сад Гренланд. Кад је нестало леда и кад је наступила блажа температура, ојда су ове биљке пренесене у Јевропу у југозападном правцу и прилагодиле су се јевропском земљишту. Међу тим биљкама била је и пшеница. Али је она још у оно доба, о коме историја ништа не зна, обрађивала становништво у средњој Азији. А како су та племена из познатих разлога напустила своје огњиште и иселила се, било у садашњи Китај било још даље, она су понијела и своја зна-

ња о обрађивању пшенице и употребе ове биљке за хлеб. Како је могуће да су те биљке расле као дивље, може се закључити с поуздањем, да су ове биљке, овакве какве их ми знамо, продукти извјесне културе и тек у току вјекова да су добиле садашњи свој карактер.

Телеграми Бечног „Кор. Биро-а“

Догађаји у Русији.

МОСКВА, 8 октобра. — „Вјесник“ јавља, да су машинисти, чиновници и радници московске жељезничке пруге прекинули рад. Прекидан је рад и на телеграфским линијама. Бунтовници спречавају одлазак возова. 300 бунтовника су покушали да обуставе рад у Управи жељезнице Москва—Јарослав, а такође и на телеграфској станици, али их је војска распуштала. Синоћ су такође машинисте на Николајевској прузи отказали рад и пуцали на шефа трговачког воза, али га нијесу погодили.

МОСКВА, 9 октобра. — Побуна се шири на свима жељезничким пругама.

МОСКВА, 10 октобра. — Савез жељезничких чиновника прокламацијом позива све жељезничке особље, да обустави рад, док им се не испуне политички захтјеви.

МОСКВА, 10 октобра. — Од јуче је прекинут рад на више пруга које полазе одавде.

ПЕТРОГРАД 11 октобра. — „Вјесник“ јавља, да је комуникација прекинута на Николајевској прузи, а тако исто и на прузи Рјазан-Орел. У Харкову су све фабрике обуставиле рад. У Балашову сви су се радници побунили.

ПЕТРОГРАД 12 октобра. — У Јурјевцу, у Костромској губернији, на збору сељачком одлучено је, да сељаци не судјелују у изборима за „Думу“, пошто то није права народна дума.

ХАРКОВ, 12 октобра. — Јуче је био збор, на коме је присуствовало 20.000 радника, грађана и ђака. Свјетина се бацала камењем на коњицу; коњица је опалила три плочуна, од којих су два били само слијешцима. Собије стране било је много рањених. Радници су опљачкали оружане магацине; новине не излазе. Већи дио пећарница порушен је. Нестало је хране.

ЛЕКАТАРИНОСЛАВ, 12 окт. — Телеграф и жељезничка пруга оштећени су. Војска је посјела станицу. Фабрички радници напустили су рад.

МОСКВА, 12 октобра. — Радници су одлучили да ступе у побуну, ако им се тражења не испуне до 15 октобра.

КУРСК, 12 октобра. — Поптански и телеграфски рад прекинут је, побуњеници су заузели пошту и телеграф.

ПЕТРОГРАД, 13 октобра. — Побуна је радника општа и саобраћај прекинут је на југо-западним пругама и на линији Петроград—Варшава—Беч.

ПЕТРОГРАД, 13 октобра. — У Полтави је настала општа побуна. Из многих вароши долазе депеше, да је рад обустављен у Лодци 40.000 радника прекинули су рад; неколико великих фабрика не раде. У Петрограду су апотекари одлучили, да затворе апотеке и да се придруже радницима, ако им се не даду политичка права.

МОСКВА, 13 октобра. — Конгрес инжињера одлучио је, да сви прекину рад.

ПЕТРОГРАД, 13 октобра. — Тврди се, да је веза међу Петроградом, Петерхофом и Оранијенбаумом прекинута.

ПЕТРОГРАД, 13 октобра. — Вите је примио депутацију жељезничких радника и изјавио им, да ће се брво дати слобода зборовима и штампе. Обећао је, да ће се споразумјети с Хилковим, и изјавио је, да

буна треба да престане, па да се може све мирно изравнати.

МОСКВА, 14 окт. — Побуна жељезничких радника шири се. Јуче на подне гомила свијета од 500 лица била се приближила трговачкој жељезничкој станици на линији Москва—Курск; официри, који су били посјели станицу, пријетили су, да ће пуцати, ако се народ не равиће; на што се светиња развила. Свићоћ на линији Москва—Виндау путници су се морали искрцати на једну омању станицу и одатле ићи пјешке до Москве. На линији Москва—Каван више од 2000 лица чекају кад ће новови предузети рад. Побуњеници су покушали да обуставе рад у централној пошти, али их је војска рашћерала.

ПЕТРОГРАД, 14 окт. — На радничком жељезничком збору одлучено је, да побуна отпочне на свима линијама које воде у Петроград. Поштанске и телеграфске станице заузеле је војска. Магазини су затворени, штампарије још раде. На основу царске наредбе сва петроградска војска метнута је под команду генерала Трепова. Свићоћ је министарски сајет ријешило питање о састављању министарског кабинета: први министар имаће титулу председника и предлагаће остале министре, осим министра рата, морине, иностраних дјела и двора.

МОСКВА, 14 окт. — Положај постаје све тежи. Јуче су у Курску на позив побуњеника и чиновници превинули рад. У Харковском универзитету био је збор од 2000 лица, која су се барикадирала кад је војска опколила здање, и после дугих преговора између професора и војничких власти цуштени су изван. Збор је одлучио да држи сједнице на отвореном пољу.

ПЕТРОГРАД, 14 окт. — Говори се поуздано, да је на финландску жељезничку станицу приспјело два вагона с бомбама и кад је полиција приспјела, вагони су већ били испразњени.

ПЕТРОГРАД, 15 октобра. — Трепов је издао прокламацију, у којој се говори, да ће сваки покушај за буну бити неодложно угушен; ако се народ успротиви, војска и полиција пуцаће са врнима. Ратно стање објављено је у Харкову и Харковској губернији; у Харкову је било сукоба између ђака и радника с једне стране и војске с друге; има много мртвих и рањених.

ПЕТРОГРАД, 15 октобра. — Апотекари, лекари, адвокати и други ријешили су, да се придруже побуњеницима и да се радницима даде оружје; једна дивизија пјешадије појачала је гарнизон. Поводом прокламације Трепова, ђачки комитет издао је прокламацију на све ђаке, којом се повивају, да се са свом снагом придруже револуцији. У пет сати у вече електрично освјетљење није радило; помрчина је потпуна; на захтјев изасланика од стране побуњеника многе банке затвориле су радње.

ВАРШАВА, 15 октобра. — Овдје је објављена општа побуна; сви дућани биће сјутра затворени; ратно стање објављено је по трећи пут; побуњеници заузели су магазин од оружја и добили много револвера и пушака.

САМАРА, 15 октобра. — Био је овдје сукоб између народа и војске; војска је пуцала на народ.

ПОЛТАВА, 15 октобра. — Скуп од много хиљада особа рашћерали су коваца; било је много рањених.

БЕЧ, 9 октобра. — Чланови Фејерваријева кабинета положили су Цару заклетву.

ЛОНДОН, 9 октобра. — Јапански пријевонни брод идући из Њу-Чванга у Дальни ударио је о пловачку миву и потонуо, три особе су се удавиле.

ЦАРИГРАД, 9 октобра. — Политички кругови тврде, да ће Порга, што се тиче финансијске контроле у Маћедонији попустити под извјесним условима.

ПЕТРОГРАД, 10 октобра. — Јуче по подне осјетио се јак потрес земље у Батуму и у Кугаису.

ЦАРИГРАД, 10 октобра. — Јутрос у 5 и 3/4 осјетио се овдје и у околини јак земљотрес, који је трајао пет секунда.

ТОКИЈО, 10 октобра. — Адмирал Того је данас свечано ушао у пријестоницу и поднио Микадо рапорат о повратку ратне флоте. Микадо је одао достојау хвалу адмиралима, официрима и мриарима за услуге учињене земљи.

МАДРИД, 11 октобра. — Лубе је приспјео; дочекао га је краљ, принц астуријски и принц баварски. Народ је одушевљено поздрављао Лубе-а при пролазу у двор.

БЕРЛИН, 11 октобра. — Цар Вилхелм је уважио оставку, коју му је због здравственог обзира поднио, Алвендобен, посланик у Петрограду, и одликовао га је Црним Орлом; посланик у Копенхагену, Шен, наименован је на његово мјесто.

ЦАРИГРАД, 11 октобра. — Порга је протестирала преко аустрајског посланика, барона Каличе, због присуства финансијских изасланика у Скопљу. Посланици спремају нову ваједничку акцију.

ЦАРИГРАД, 12 октобра. — Архимандрит Српски Ваћентије наименован је за митрополита у Скопљу.

КОПЕНХАГ, 12 октобра. — Краљ Грчки отпутовао је у Париз.

ТАНЉЕР, 12 октобра. — Министра француског примио је Султан, а један сат доцније примио је Татенбаха. Султан се није још одлучио.

ПЕТРОГРАД, 13 октобра. — „Вјесник“ јавља, да је министар комуникација предложио Цару, да се сазове министарски сајет под председништвом царевим. Цар је усвојио приједлог и наименовао Вите-а за председника.

ДАЛЦИНГ, 13 октобра. — Арбитрални суд је ријешило питање о наслједству ливског пријестола у корист ливје Блостфелдеке.

ЦАРИГРАД, 13 октобра. — Министар председник Квантакузен одликовао је великом лентом Османије.

ЛОНДОН, 14 окт. — Јавља се из Одесе, да је некадањи „Књаз Потемкин“, сад „Панталејмон“, био заплићен од поджигача.

МАДРИД, 14 окт. — Лубе је отпутовао; на станицу га је испратио краљ.

ЦАРИГРАД, 15 октобра. — Султан је одбио тражење јевропских посланика за ваједничку аудијенцију поводом финансијске контроле у Маћедонији.

Службене објаве.

С Т Ј Е Ч А Ј.

У смислу ријешења Књ. Обл. Суда на Цетиње од 28. септембра 1905 год. број 2309—IV—1904—54, отворен је стјецај над имовином Сава Думова Поповића из Његуша с напоменом, да се сви његови дужитељи најдаље до 1. децембра ов. год. пријаве кап. суду на Његушима са својим потраживањима, поткријељеним односним исправама.

Послије реченога дана ниције се потраживање веће усвојити.

Број 2309—IV—1904—54.

Цетиње, 1. октобра 1905. г.

Из канцеларије Књ. Обласног Суда.

Р. 76 Бр. 250 2—2

О Б Ј А В А.

У четвртак 20 октобра ове године у 9 сати прије подне и 3 сата после подне држаће се у канцеларији Обласног Суда лиценција за набавку дрва за пет пећи у просторијама истога. Дрва ће се погађати у метринима и уговор се закључити са понудиоцем најниже цијене, којему ће се исплата чинити у готовини, како буде кољачину дрва предавао.

Позивају се сви они који желе лиценцирати, да се у означено вријеме пријаве лиценције ради.

Број 2106 VII. 1905. 109.

Подгорица, 10. октобра 1905.

Из Канцеларије Обласног Суда.

Р. 88 Бр. 000 1—1

Приватне објаве.

Механичко-гвождарека радионица

ПЕТРА ДРЕЦУНА

Цетиње

набавља, израђује поправља и намјешта све врсте шпорета, пећи, кољена, трумба и комиња.

Моли за посјету

Петар Дрецуна

Р. 24 Бр. 142 3—3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

За особиту дужност сматрам овим путем изјавити најтоплију захвалу уваженом животно-осигуравајућем друштву „The Mutual“, ради бриге и тачности по казано према мени у исплати суме од круна 10000, на коју је суму мој покојни муж Душан био осигуран полицом број 1257260, прије три године дана.

Осим речене суме исплаћена ми је још и камата односећа се на речену полицу, која је за три године нараста на више од 10% исплаћених премија.

Ријека, 14 октобра 1905.

Маше удова Душана С. Гвозденовића.

Р. 83 Бр. 154 1—1

ЗАХВАЛА.

Наша омладина Бањани, који се налазе у Аласку Сјеверну Америку, тежећи за развитак просвјете у свом племену, уписале се за чланове „Читаонице Бањанско Вуче-Долско“, која је основана 15. новембра 1903. год. на Велимје, и послале 112 круна.

Браћа наша Бањани јесу шљедећи: Аким Ш. Бањовић, Лазар Р. Копривица, Ристо М. Зечевић, Пајо М. Орбовић, Крстун Р. Бањовић, Марко П. Орбовић, Гаврило Ш. Бањовић, Тодор Ђ. Зечевић, Никола Ј. Зечевић, Никола К. Сарић, Новак И. Поповић, Јован Г. Радовић, Мато М. Томашевић, Мијајло Т. Миловић, Радован Д. Мркајић.

Управа „Читаонице Бањанско-Вуче-Долско“ изјављује захвалу више именованим младим Бањанима, који постадоше чланови њени. — Желимо им напредак у њиховом раду и ваада се сјевали корисних установа у својој домовини.

Велимје, 6. октобра 1905. год.

У име Управе председник,

Филип С. Дедић, учитељ.

Р. 132 Бр. 155 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег никад незаборављеног мужа — односно оца и брата

пона **ПЕТРА ПЕЛОВИЋА**,

који се после осмодневног боловања пресели у вјечност у 82. год. свог живота, овим путем изјављујемо најтоплију благодарност: Његовом Вишњопроевештенству Митрополиту г. Митрофану, на онако лијепом писаном саучешћу, свештеницима, учитељима са ђацима, главарима и народу, који извољеше на нашу жалост доћи, покојника опојаше, ожалише и до гроба пошратеше. Благодаримо свима који нам писмено саучешће послаше и тугу нам у неколико ублажише.

Ораси, 6. октобра 1905.

Ожалостњени:

Супруга: Марија, синови поп Мило и Стеван, брат Шпиро, са осталим породицом.

Р. 92 Бр. 156 1—1

Свима сродницима пријатељима и званцима јављамо тужну вијест да је наш непрежаљени

БОКО МАРКУШЕВИЋ

11. ов. мјесеца после кратке болести у вјечност се преселио у 28 години своје младости. Тијело његово предато је матери земљи у сриједу 12. ов. мјесеца уз велико саучашће грађанства подгоричког при храму светга Великомученика Ђ рђа у Подгорици.

Подгорица, 14. октобра 1905.

Ожалостњена породица

Р. 59 Бр. 157 1—1

Са жалосним срцем јављамо сродницима, пријатељима, кумовима и познаницима, да се наш непрежаљени супруг, односно брат

Кап. **ЛУКА Ф. РАЖНАТОВИЋ**

Управитељ Царинарнице на Плавницу преселио у вјечност 8 овог мјесеца у цетињској болници, после двомјесечног тешког боловања у 45 ој години живота, а сахрањен је 9. истога мјесеца на Риједи, свом родном мјесту. Приликом боловања и смрти покојника указано нам је велико саучешће, те овим догробно благодаримо свакоме, ко нам ма којим путем указа своје учешће у нашој превеликој жалости, а на особ благодаримо:

Господи докторима: Цетињским и Подгоричком на заузимање, да покојника отму из чељусти смрти. Грађанству и свештенству Цетињском, на многобројној пратњи и посјети приликом боловања. Браћи Цеклињанима уопште и Ријечком грађанству на многобројној учешћу при спроводу покојнику; Љуботињанима, Зењанима и уопште свакоме, ко је нашег незаборављеног покојника допратио до вјечне куће: Г. г. Иву Ш. Пејовићу и Петру М. Пејовићу на говорима, који су се опростили с покојником при последњем растанку; свештенству на чинодјејствовану и учешћу при спроводу.

Још једном свијема и свакоме хвала и догробна благодарност, ко нам и најмање учешћа указа у овој нашој највишој жалости.

Ријека, 12. октобра 1905 год.

Ожалостњени:

супруга **Ивара**, сестра **Анђе**

Иванишевића.

Р. 200 Бр. 158 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Поводом смрти и погребна нашег никад непрежаљеног сина односно мужа оца и брата

МИХАИЛА (МИКА) ВУЧКОВИЋА

сматрамо за најсветију дужност овим путем изјавити нашу најтоплију благодарност поштованом грађанству цетињском, ријечком и подгоричком, као и пјевачком подгоричком друштву „Бранко“ који нам својим саучешћем и личним присуством на спроводу и погребу унеколико ублажише јаде, који нас на вјечна времена у црно завише. Срдачна хвала и свијема онијема, који нам било брзјавом или писмено изјавише своја саучешћа у овој преголомој и судбоносној жалости нашој.

Цетиње, 10. окт. бра 1905.

Ожалостњени:

Мајка: Савета, супруга: Софија, кћера: Даринка, Јелена и Китка, браћа: Ристо и Алекса, сестра: Неда са осталим родбином.

Р. 105 Бр. 159 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Тужним срцем јављамо, да се наш непрежаљени муж, односно брат и отац

ГЛИГОР ВУЈОВИЋ

изненадно преселио у вјечност 27., а сахрањен био 28. септембра.

За особиту дужност сматрамо овим путем изјавити срдачну благодарност чиновницима рудинским: свештенику, командиру, капетану и писару, официрима и осталој браћи Рудинцима, који многобројно присуствоваше и ожалише незаборављенога нам покојника.

Хвала г. учитељу опутно-рудинском, који онако лијепо изнесе рад покојника и тим нам у туви олакша.

Хвала пријатељима: Граховљанима и Бањанима и свима другим уопште, који нам изјавише своје саучешће.

Капавица, 5. октобра 1905.

Ожалостњени:

Супруга: Јована, синови: Павле, Јован и Никола, брат: Пушо, кћери: Анђа, Сава, Симона и Милица, снаха: Војана и остала породица — Вујовићи.

Р. 112 Бр. 160 1—1